

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• F R A M K R I S T M E N N F R A M •

6 3 Å R G A N G

---

8. M A R S 1 9 5 1

A V I N N H O L D E T :	NR.
FULLKOMMENHETENS PRIS - JESUITTERPARAGRAFEN I SØKELYSET - SPØRSMÅLET OM RELIGIONSFRIHET - «LUTHERANERE MÅ IKKE TÅLES I NORGE» - ÅPENT BREV TIL KIRKEHISTORIKEREN IVAR WELLE - VÅR KATOLSKE UVITENHET - PAVEN OM DYREBSKYTTELSEN - REPORTASJE FRA UTLANDET.	9
NESTE NUMMER KOMMER 20. MARS 1951.	10

VÅRE KIRKER

Gudstjenester på søn- og helligdager

OSLO

St. Olavs kirke, Akersv. 1.

Sokneprestkontoret, tlf. 41 41 61
(Prestegd. og Biskopen 42 52 87).

Kl. 7: Stille messe.

Kl. 8.15: Fromesse m. preken.

Kl. 9.45: Low Mass. English Sermon.

Kl. 11: Høgmesse m. preken.

St. Hallvards kirke, Urtegt. 29.

Soknepresten, tlf. 68 08 68.

Kl. 8: Fromesse.

Kl. 10.30: Høgmesse m. preken.

St. Dominikus kirke, Neuberggt. 15.

Dominikanerne, tlf. 44 23 24.

Kl. 8.15: Fromesse.

Kl. 10.30: Høgmesse m. preken.

Jesu Hjerter kapell, Nyv. 17, Stabekk.

Soknepresten, tlf. 53 77 35.

Kl. 9.05: Fromesse.

Kl. 10.30: Høgmesse.

Grefsen kapell, Gladsveg 23.

Prestegården, tlf. 37 45 90.

Kl. 9.30: Høgmesse.

Vår Frue Villas kapell,

Montebello, Smestad.

Prestegården, tlf. 55 81 21.

Kl. 8.30: Høgmesse.

ARENDAL:

St. Franciskus kirke, Tyholmen.

Soknepresten, tlf. 2209.

Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.45: Høgmesse.

BERGEN:

St. Paul kirke, Christiesgt. 16.

Soknepresten, tlf. 15 410.

Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

DRAMMEN:

St. Laurentius kirke, Cappelens gt. 1.

Soknepresten, tlf. 2019.

Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 10.30: Høgm.

FREDRIKSTAD:

St. Birgitta kirke.

Soknepresten, tlf. 1438.

Kl. 8.15: Ottesang. Kl. 10.30: Høgm.

HALDEN:

St. Peter kirke, Kr. V.s pl. 1.

Soknepresten, tlf. 1168.

Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

HAMAR:

St. Torfinn kirke, Torggt. 113.

Soknepresten, tlf. 1751.

Kl. 8: Fromesse. Kl. 11: Høgmesse.

HAUGESUND:

St. Josef kirke, Haraldsgt.

Soknepresten, tlf. 3195.

Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 11: Høgmesse.

HØNEFOSS:

St. Theresia kirke, Vesterntangen.

Soknepresten, tlf. 266.

Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

KRISTIANSAND S.:

St. Ansgar kirke, Kirkegt. 3.

Soknepresten, tlf. 4225.

Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

LILLESTRØM:

2. søndag i måneden kl. 11: Sang-
messe m. preken i Folkets Hus.

PORSGRUNN:

Vor Frue kirke, Sverresgt.

Soknepresten, tlf. 644.

Kl. 7.45: Fromesse. Kl. 10.30: Høgm.

STAVANGER:

St. Svithun kirke, Dronningsgt. 8.

Soknepresten, tlf. 25534.

Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

SYLLING:

St. Hallvard kapell.

Presteboligen, tlf. 9028.

Kl. 9.30: Høgmesse.

TØNSBERG:

St. Olavs kapell.

Soknepresten, tlf. 2238.

Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

Liturgisk kalender:

SØNDAG 11. MARS: *Pasjonssøndag*. Ep. Hebr. 9, 11—15. Ev. Joh. 8, 46—59. *Mandag*: Gregor I, pave, bekj., kirkelærer. *Tirsdag*, *onsdag* og *torsdag*: Ferialdager. *Fredag*. Marias 7 smerter. *Lørdag*: Patrick, bisk., bekjenner.

SØNDAG 18. MARS: *Palmesøndag*. Ep. Fil. 2, 5—11; 2. Mos. 15, 27; 16, 1—7. Ev. Matt. 21, 1—9 og kap. 26, 27. *Mandag*, *tirsdag* og *onsdag*: Ferialdager. *Skjærtorsdag*: Ep. 1. Kor. 11, 20—32. Ev. Joh. 13, 1—15. *Langfredag*: Praesantificat-messe. Ep. 2. Mos. 12, 1—11: Oseas, 6, 1—6. Ev. Joh. 18, 1—19, 42. *Påskeaften*: Ep. Kol. 3, 1—4. Ev. 28, 1—7.

SØNDAG 25. MARS: *Påskesøndag*.

FASTEPREKENER:

ST. OLAVS KIRKE, OSLO

Hver søndag i fasten kl. 19

ved pater F. Le Breton, O.P.

Søndag 11/3: «Se der, din mor.»

Søndag 18/3: «Se, din konge kommer
til deg.»

ST. HALLVARD KIRKE, OSLO

Under høymessen kl. 10.30

ved pater Th. Notenboom, O.F.M.

Søndag 11/3: Holdningsløs dommer.

Søndag 18/3: Oppviglet folkemasse.

Langfredag 23/3: Hatets apoteose.

1. Påskedag 25/3: Kjærlighetens
triumf.

ST. TORFINNS KIRKE, HAMAR

under høymessen om søndagene

ved fransiskanerpater Hanssen.

Søndag 11/3: «Han skal komme igjen
for å dømme levende og døde.» —
Herodes.

Søndag 18/3: Livets korsvei.

Skjærtorsdag 22/3: «Jeg tror på syn-
denes forlatelse.» Røveren på
korset.

Langfredag 23/3: «Det er fullbrakt.»

Spør etter

ST. OLAV

i

NARVESENS KIOSKER

Deres forespørsel vil stimulere om-
setningen av bladet.

Det er dessuten den letteste måten å
skaffe seg enkeltnumre på dersom
De vil gi et bestemt nummer til en
bekjent.

ST. OLAV

Redaktør:

Dr. theol. I. Hansteen Knudsen.

Telefon 42 37 43. Akersv. 5, Oslo.

Redaksjon og ekspedisjon:

Akersv. 5 I. Telefon 42 37 43.

St. Olavs eksp. og forlag: 9.30—16,
unntatt mandag. Lørdag: 9.30—13.
Utbetalinger kun tirsdag kl. 13—14.

Abonnementspris: Kr. 3.00 pr. kvar-
tal, for utlandet + avisporto.

Abonnement tegnes i ekspedisjonen
og på ethvert postkontor.

Annonser må være innsendt innen
onsdag aften.

ST·OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT

63. ÅRGANG

8. MARS 1951

NR. 9-10

Fullkommenhetens pris

Søk fram hva tekstene *Liturgisk kalender* gir for Epistelen og Evangeliet på Pasjons-søndag, og du vil se:

Epistelen gir oss bildet av Kristus, høyestepresten, i en *lidende* Menneskesønns skikkelse.

Evangeliet gir oss bildet av den samme Kristus, men *triumfen* skinner fram i hvert drag.

To kulører, som begge viser oss hvem Kristus er. To visjoner, som åpner synet for det samme mysterium: Lidelsens tre på Golgatha.

Derfor kalles også denne søndagen Pasjons-søndag, — *Lidelsens søndag*. Har vi fulgt fastetidens tankeinnhold, står korset alt reist foran våre øyne. Vi har alt skjønt at veien Mesteren gikk, er veien som er stukket opp for oss. Forsøkte kanskje noen å «gå sine egne veier» uten å oppleve den samme fare som Menneskesønnen: Den onde ånd som sto og ventet og innbød til en demonisk opplevelse av lykken? Mesteren støtte fristeren fra seg. Gjorde vi det også? Vi hadde nemlig valget ved hvert veiskille samvittigheten møtte når gode og onde tanker og begjær kryset sinnet!

Fastetiden bringer oss i det hele tatt i en slitsom nærkampstilling med oss selv, dersom vi våger å ta innbydelsen imot. Det gjelder bare ikke å fortape seg i tragedien. Legg merke til midtfaste-søndagens demrende preg! Messeskrudene er lyserøde, Introitus forkynner glede og Evangeliet beretter om miraklet med de fem tusen som Kristus mettet med fem brød og to små fisker. Folket da øynet profeten som skulle komme. — Er vi mon kommet så langt med oss selv at vi ser det demre, ser at vi *trygt* kan håpe å være

på Kristi side når den forestående påske innbyr til triumf sammen med fullkommenheten selv? Da er vi også, i pakt med liturgien, alt inne på den egentlige *trange veien* som vil føre til målet. Her er Kristus *alene* foran oss på veien. Ingen makt kan stanse ham og dem som vil følge etter. Hvorfor? Fordi veien han har valgt, faller det ingen frister inn å lokke ham bort fra: *Lidelsens vei*.

Hit bør vår erkjennelse ha nådd dersom vi skal fatte Påskens dramatiske budskap. Enten vi synes om det eller ikke, må vi se lidelsens mysterium i øynene dersom vi vil følge Kristus videre fram til triumfen. Smerten er et middel som Gud har villet bruke for å føre menneskene ad korteste vei til den evige lykke. Det er ikke bare først og fremst den fysiske smerte, som vi må akseptere av forståelige og uforståelige grunner. Nei, det er en annen smerte, som vi kanskje aldri har tenkt på som lidelse: *Fullkommenhetens pris*. Vil vi rydde syndens skygger ut av vår vei, kreves ofte de tyngste ofre og forsakelser. Å stå for en fristelse, koster. Å legge av en feil, koster. Å øve dyd, koster, — ja så mange er de krav som stilles til den som strever etter fullkommenhet, at selv den mest hengivne kjærighet til Gud og til hans skapning kan erfares som en lidelsens vei. Derfor kunne også den lidende menneskesønn fra Epistelen være den samme som den triumferende menneskesønn fra Evangeliet. Han hadde øvet slik vold på fristelsen og higet så etter å gjøre Guds vilje i hengiven kjærighet at han kunne si: «Hvem av dere kan overbevise meg om noen synd?»

I. H. K.

Jesuitterparagrafen i søkelyset

Foranlediget ved Norges tilslutning til konvensjonen om menneskerettighetene har Utenriksdepartementet rettet henvendelse til Kirkedepartementet og eskets dets mening om eventuell opphevelse av Grunnlovens § 2, som forbyr jesuitter adgang til riket. Man har funnet denne paragraf uforenlig med prinsippene om religions- og åndsfrihet som fastslås i de nevnte rettigheter. Sist denne sak var oppe var under stortingsperioden 1923—25 da Justisdepartementet fremmet sine grunnlovsforslag. Den gang falt det med avgjort flertall etterat Konstitusjonskomitéens flertall foreslo det opprettholdt, vesentlig på grunnlag av følgende betraktning: «Det kan ikke paastaes at der foreligger noget aktuelt, særlig sterkt behov for på det nuværende tidspunkt at skride til opphævelse av dette forbud, som har bestaaet i landet i 300 år.»

Det er riktig at forbudet er så gammelt. Christian IV's forordning av 1624 dekreterte: «Vi ville alle papistiske munke, jesuiter, presbyteros, seculares og andre saadanne geistlige personer, under deres livs fortabelse, ganske og aldeles have forbudt, sig her udi vore riker og lande at begive og lade finde, eftersom de ganske ubekjendte og uhørte noviteter og superstitiones mod vores confession, kirkeordinants og adskillige publicerede forordninger stridende sig ville understaa os at paatrænge og indføre, hvilket udi fremtiden stor gudsførtørnelse, uenighed og tvedragt kunne foraarsage.»

Forordningen ble utstedt like før Christian Kvart grep inn i 30-års krigen. «Den var en krigsforanstaltning under den siste store religionskrig,» skrev professor Mikael H. Lie i 1925 (Aftenposten 7.5.25).

Hva som drev de fribårne herrer på Eidsvold til å forlate konstitusjonskomitéens innstilling om fri religionsøvelse i Norge, har man ikke full rede på i detaljer. Men før voteringen om grunnlovens § 2 fremla Bergensrepresentanten sorenskriver W. F. K. Christie, som var forsamlingens faste sekretær, sin skriftlige kritikk, der han uttalte at forfatningen bør forebygge endog den blotte mulighet av menneskeofringer, avgudsdyrkelse og bigami. Han uttaler videre, at dersom denne paragraf ble vedtatt i konstitusjonskomitéen, «kunde Jesuiter og andre mer eller mindre skadelige munkeordener indtrænge sig, hvilket fortidens vise lovgivere med sand faderomhu hidintil have forebygget».

Så fikk da grunnloven i 1814 den form at «Jesuiter og munkeordener maa ikke taales. Jøder er fremdeles udelukket fra adgang til riket». Trønderrepresentanten prost H. C. U. Middelfart hadde forimnen uttalt i forbindelse med bestemmelsene i § 2 at han i dem så utslag av ukristelig intoleranse (Jfr. Dr. Yngvar Nielsen: Norge i 1814, s. 191).

Alt i 1851 ble forbudet mot jødene opphevet takket være Henrik Wergelands kamp for den fulle åndsfrihet. Han fremmet saken i 1841 men opplevde ikke å se den i havn før sin død i 1845. (Hans bekjentskap med pastor Gottfried Montz, som i de år sto for den nyopprettede katolske menighet i Oslo, var vel først blitt til et intimt vennskap etter at han hadde lansert jødespørsmålet i grunnloven, ellers

kunne kanskje hans aksjon også ha utvidet seg til første passus i § 2, den nåværende hele paragraf. Hvem vet?)

I 1892 ble der fremsatt tre forslag for Stortinget som gjaldt endring av Grunnlovens § 2. Konstitusjonskomitéen anbefalte sterkt opphevelse av forbudet mot jesuitene og begrunnet sitt forslag med følgende resonnement: Erkjenner en at Grunnloven har oppstillet religionsfrihet som prinsipp¹⁾ og dermed altså fastslått trosfrihetens og den frie religionsøvelses rett som ukrenkelig, bare med det selvsagte forbehold om lydighet mot statens lover, så må det også ha sin uimotsigelige konsekvens like overfor lovgivningen og øve sin innflytelse på denne. Tros- og samvittighetsfrihetens rett tør da ikke av privatlovgivningen vilkårlig formenes noen eller innskrenkes, hvis der da ikke kan påvises tvingende grunner — og i hvert fall bare så lenge det kan godtgjøres at der ikke er adgang eller anledning til ad annen vei å sikre seg mot de ulemper man frykter eller forutser, og for hvis skyld åndsfrihetens rett er blitt fornektet eller lider overlast. Vil man derfor lojalt respektere Grunnlovens § 2 etter sitt prinsipp og innfri det gitte tilsagn, selvfølgelig under forbehold av lydighet mot statens lover, bør dette dens første bud helst være ubetinget som det i virkeligheten er i sitt vesen.²⁾

I 1851 ble jødeforbudet altså slettet ut. I denne forbindelse fortsetter Konstitusjonskomitéen sitt resonnement således: «Vi kjender baade modstanden, det havde mødt, og den strid, som Wergeland udkjæmpede, og den glæde og jubel, det vakte inden vide kredse. Som det med rette spurgtes under debatten om dissenterloven 1891: «Var der da dengang en saadan skrigende trang til at faa jøderne ind i landet? Var det derfor, Wergeland løftede sin stemme for det? Var det, fordi der stod tusinder jøder ude i verden, som anholdt om at faa lov at komme til Norge og leve her under religionsfrihed? Var det derfor, denne sag kjæmpedes frem og blev anset for en stor seir for aandsfriheden her i landet? — Nei! Knap nok en eneste jøde havde talt om at bosætte sig her. Men hvorfor Wergeland kjæmpede for dette, og hvorfor det ble erklæret for at være en seir, det var, fordi det var en frihed — en væxt for tolerancens og aandsfrihedens sag, uanseet om der var faa eller mange, som i øieblikket benyttede sig deraf.»

En grunnlovsendring krever som kjent 2/3 majoritet i nasjonalforsamlingen. For opphevelse av forbudet mot jesuittene stemte i 1897 63 representanter, mens 48 stemte imot. Dermed ble forbudet ved kraft. Forslaget om opphevelse av forbudet mot munkeordener ble derimot vedtatt med 77 mot 34 stemmer. I begge avstemningene var det særlig venstre som gikk inn for reformen.

Neste forsøk på å oppheve Jesuitterparagrafen var i 1908. Det kristelige dagblad «Dagen» sier i en le-

1) Den eidsvoldske konstitusjonskomité's 8de grunnsetning lyder: «Den evangelisk-lutherske Religion bør forblive Statens og Regentens Religion. Alle Religionssekker tilstedes fri Religionsøvelse; dog er Jøder fremdeles udelukkede fra Adgang til Riget.»

2) Det henvises til prof. Oluf Kolsruds uttalelser gjengitt annen steds i nærværende nr.

Spørsmålet om religionsfrihet er et borgerlig spørsmål — intet kirkelig

Professor Oluf Kolsrud og Jesuitter-forbundet

Da spørsmålet om å oppheve Grunnlovens forbud mot å gi jesuittene adgang til Norge i 1925 var oppe til behandling, skrev professor Oluf Kolsrud en artikkel i «Aftenposten», som vi her gjengir et bruddstykke av.

Jeg vil feste oppmerksomheten ved at saken først og fremst må oppfattes i sin virkelige sammenheng og betydning. Det går dog ikke an at jesuitter-spørsmålet i Norge bedømmes ut fra forholdene på en

afrikansk misjonsmark som Madagaskar, eller ved henvisning til katolske land som Frankrike og Portugal. Hos oss gjelder ikke spørsmålet et konkurranseforhold mellom hedningemisjonærer i et fremmed koloniland, og det dreier seg ikke om et stor-kirkepolitisk oppgjør mellom anti-klerikale regjeringer og Vatikanet. Men saken angår ganske enkelt religionsfrihetens gjennomførelse i vårt eget land, og den må derfor behandles ut fra norske forutsetnin-

der 24. febr. d. å. dette: «I 1908 foreslo en komité nedsatt av det femte frivillige kirkelige landsmøte Jesuitterforbudet opphevet. På det frivillige kirkelige landsmøte i 1908 ble det stor strid om saken. Resultatet var at forsamlingen med stort flertall vedtok en uttalelse om at *forbudet bør bli stående*. Hvorefter bestemmelsen ble uforandert i kirkekomisjonens mindretallsforslag til revisjon av Grunnlovens § 2.» (Det virker derfor litt underlig når det samme organ, «Dagen», 8 dager senere skriver på lederplass at «Det ble sagt i 20-årene, og det blir sagt nå, at det er *kirken* som mobiliserer til kamp for å holde på forbudet. Det er tøv og tull». Det frivillige kirkelige landsmøte i 1908 var ikke *hvemsomhelst* innen kirken i Norge. «Dagen»s redaktør burde merke seg deltakerlisten og talernes navn og respektive innlegg!)

Så kom endelig den siste store striden om Grunnlovens § 2. Det var i begynnelsen av 20-årene. I 1921 forela Justisdepartementet på vegne av Regjeringen spørsmålet om opphevelse for biskopene og det teologiske fakultet. 4 av landets 6 biskoper stemte for opphevelse, likedan alle medlemmene av teologiske fakultet unntatt prof S. Michelet. Derimot stemte samtlige Menighetsfakultetets professorer imot. Bortsett fra indremisjonsfolket syntes det grunn til å tro at stemningen var for full religionsfrihet. Det vakte derfor pinlig oppmerksomhet da man i Konstitusjonskomitéens innstilling om forkastelse av opphevelses-proposisjonen fant trykt også en henvendelse fra styret i Den norske presteforening. Det var mot reformen, og var undertegnet av sokneprest Gjesdahl (form.), biskop Lunde (v.form.), sokneprest Erling Grønland, prof. Olaf Moe og pastor L. Koren.

Den kongelige proposisjon ble fremsatt i 1923 og lød på opphevelse av jesuitter-forbudet. Utenrikskomitéens flertall talte imot, og Stortingets konstitusjonskomité forkastet forslaget med 5 mot 3 stemmer. Mindretallet var statsråd J. H. Rye Holmboe av det frisinne venstre og kommunistene Tranmæl og Arne Magnussen. Venstre med Vestlandsvenstre sviktet de gamle venstre-høvdinger fra 1897. Landet hadde samlingsregjering. Regjeringens forslag om å oppheve forbudet falt i Stortinget 15. juli 1925 med 99 mot 33 stemmer. De 33 var Rye Holmboe,

Flakstad, Høyer, Wefring, Bang og Sollie av Høyre og det frisinne venstre; Kjøseth, Mjøen, Eidem og Jacobsen av venstre; Hundseid av bondepartiet; de øvrige var sosialdemokratene, arbeiderdemokratene og Tranmæl-kommunistene.

En bør merke seg at det var en annen regjering og et nytt Storting som tok opp forslaget av 1921 til ny behandling i 1923. Enda mer bør en merke seg at der ble rettet en ny henvendelse til de lutherske biskoper. Mens i 1921 4 av de 6 biskoper uttalte seg for opphevelse, var nå *samtlige enige om at det ikke måtte skje!* Det var altså lykket ved de usmakeligste midler i en kampanje som vi atter spører opptakten til, å gjøre farvannet grumset for Stortinget som hadde den siste avgjørelse i sin hånd. Som et siste ord i denne forstemmende historie står Hambros (komitéens formann) ord rettet til forsamlingen: «Det er ikke smakelig å ha jesuitterforbudet i Grunnloven. Bestemmelsen sikter ikke til enkeltpersoner, men selve korporasjonen, organisasjonen, systemet. Meget av den frykt som er kommet til uttrykk, er preget av overtro og misforståelse. Det kan neppe betviles at flere av jesuitterordenens tilhengere hører til de fineste intelligenser og beste karakterer, og en rekke av deres skoler er utmerkede. Men der kan ikke være tvil om at der er en alminnelig opinion blant kirkefolket — dvs. 98 % av befolkningen (!) — som vil bibeholde bestemmelsen i Grunnloven. Mot et overveldende flertall i folket å oppheve en grunnlovsbestemmelse vil oppfattes som et overgrep.»

Disse «advarende» ord minner ikke lite om Christies kritikk til utformningen av § 2 like før voterings på Eidsvoll i 1814. En skal vokte seg for bare å rette kritikken omkring Jesuitterparagrafen som en skamplott på vår Grunnlov ensidig mot det norske kirkefolk. Det er og blir landets kårne stortingsmenn som i siste instans ved sin samlede votering skal stå inne for hva som er religionsfrihet i dette land. Kan de etter samvittighetsfull overveielse forsvare § 2 som den i dag står i den norske grunnlov, så bøyer de norske katolikker seg lojalt for avgjørelsen selv om vår mening er en annen. Vi er etter hvert blitt fortrolige med de gjengangere som nå i over tre hundre år har spøkt i de opiniondannende kretser innen det kirkepolitiske liv i Norge.

I. H. K.

ger, slik som disse har artet seg i vår egen historie og lovgivning. Og skal vi først se hen til forhold utenfor landets grenser, da må det være de *protestantiske* staters religionsfrihetslovgivning som det for oss ligger nær å lære av og etterligne.

Det burde være klart at religionsspørsmålet er et *borgerlig* spørsmål og intet kirkelig. Når det fra statskirkelig hold er tatt til orde i denne sak, er det for å forsvare kirkelige interesser, og det er det intet å si på, så sant det var blitt gjort med virkelig toleranse overfor annerledes tenkende. Men statskirkens medlemmer glemmer altfor ofte at statskirken ikke lenger er identisk med staten eller riket, og de fortsetter derfor å bekjempe dissenterne politisk ved forsøk nå å begrense deres rettigheter som statsborgere.

Etter at den statskirkelige konfesjonstvang er opphevet for statens borgere og både religionsfrihet og religionsløshet er anerkjent, skulle dog borgere som ikke tilhører statskirken ha frihet til å tilegne seg og beholde og utøve og virke for den religiøse tro hver finner stemmende med sin trang og overbevisning.

Loven av 27. juni 1891 som regulerer dissenternes offentlige forhold, uttaler uttrykkelig i § 25 at den forskjellige trosbekjennelse medfører ingen forskjell i plikter og rettigheter. Men samtidig erkjenner loven selv at likheten ikke ennå er gjennomført, idet det i samme paragraf tilføyes en reservasjon: «. . . for så vidt ikke nærværende lovs bestemmelser eller lovgivningen for øvrig medfører unntagelser».

Den dag i dag står katolikkene i en unntagelsesstilling i Norge, fordi grunnloven bestemmer at «jesuitter må ikke tåles». Hvordan man enn vender og vrir på saken kommer man ikke fra at dissenterloven selv med rene ord innrømmer at likhet for loven ikke er gjennomført på religiøst område.

Det er en ensidig agitasjonsbetraktning at jesuitterforbudets opphevelse skal være ensbetydende med en offisiell innbydelse til import av utenlandske jesuitter til fremme av katolsk propaganda. Nei, opphevelsen er en rettferdighetshandling mot katolikkene som først derved vil oppnå full likestilling med andre anerkjente trossamfunn.

Når man på statskirkelig hold motsetter seg den katolske kirkes fulle anerkjennelse og virkefrihet, er det fordi man tror på denne måten å kunne hindre dens propaganda. Man må imidlertid være oppmerksom på at den fare for jesuittenes virksomhet her i landet man ser for seg, er meget liten. Dissenterloven ikke bare foreskriver «fri offentlig religionsøvelse innen lovs og ærbarhets grenser», men ved en særlig paragraf trekker loven grenser for den religiøse propaganda. Det heter nemlig i lovens § 26:

«Ingen må ved anvendelse av beveggrunner som står i strid med den alminnelige sedelighet, ved løfte om timelige fordeler, ved bedragerske midler eller

ved trusler søke å bringe noen over fra en trosbekjennelse til en annen.»

Når denne bestemmelse finnes i dissenterloven, kan man uten skade avskaffe det odiøse forbud i grunnloven at «jesuitter ikke må tåles».

*

Det er med full rett at jesuitterforbudet i grunnloven kalles odiøst. For hvordan ville det gå *om en nordmann trådte inn i jesuitter-ordenen?* Ville han bli sendt ut av riket? Folk som fradømmes sine statsborgerlige rettigheter, får jo fremdeles bo i landet. Men en norsk jesuitt skulle kanskje landsforvises? Miste sitt fedreland for sin religiøse overbevisnings skyld? Han kan personlig gjerne være en hedersmann, hvis skjold er rent: han kan jo være et menneske som ingen kan reise en skygge av anklage for overtredelse av norsk lov mot. Men bare fordi han var medlem av jesuitter-ordenen skulle Norges jord ikke tåle å bære ham!

Det har hendt flere ganger før at nordmenn er blitt jesuitter. Men hvilken forbrytelse begikk vel Laurentius Nilsson uten den at han med hengivenhet og energi kjempet for den tro som hadde vært hans eget folks religion i fem hundre år, helt fram til hans egen barndom? Hva ondt gjorde vel Ludvig Holbergs skolekamerat Johan Daniel Ramus enn at han fulgte sin overbevisning og trådte inn i Jesu Selskap, til tross for at hans ortodokse lærere hadde søkt å innpode i ham avsky for det vederstyggelige papistiske kjetteri? Disse menn tilbrakte hele sitt liv i landflyktighet, foraktet eller glemt av sine landsmenn, mens deres kjødelige brødre bekleddes bispestoler i hjemlandet, høyt æret av samtid og ettertid. Historien kan gjenta seg . . .

En norsk jesuitt kan oppholde seg sønnenfor Skagerak eller på den andre siden av Kjølen. Ja, han har full bevegelsesfrihet i alle våre protestantiske naboland til og med i den lutherske reformasjons moderland. Han kan nedsette seg i Danmark, Sverige, Finland, Tyskland, Holland, England — bare ikke i Norge . . .

Skal det hos oss fra statskirkens side føres kamp mot noe dissentersamfunn, bør det skje på like vilkår for begge parter. Det kan ikke være riktig å bekjempe en åndelig motstander ved lovgivning. Stortinget vil finne sin rette stilling når det forholder seg helt upartisk og stiller dissentene like for loven og overlater til teologene og kirkefolket å føre forsvaret mot dem i åndens kraft. *Det vitner bare om den norske lutherdoms svakhet* at den forskanser seg bak de fire virkningsløse ordene i grunnloven», skriver den store norske kirkehistoriker til slutt.

Pater Lutz trekker slutningen av Menighetsfakultetets logikk i jesuitter-spørsmålet

I Aftenposten for 1. mars imøtegår dominikanerpater A. J. Lutz en rekke besynderlige uttalelser fra indremisjonshold i forbindelse med den påtenkte opphevelse av Jesuitterparagrafen i Grunnloven. Pateren parerer med følgende:

En del lærere ved Menighetsfakultetet synes å være grepet av redsel ved tanken på at den norske grunnlov skal bli mer imøtekommende for jesuittene. De mener at dette kan bli Norges undergang, da jesuittenes moral skal virke «samfunnsoppløsende». Den skal nemlig gi full frihet til løgn og mened når det tjener kirkens interesser. At herrene fra Menighetsfakultetet er på villspor, fremgår allerede av det fakum at U.S.A., England, Frankrike og mange andre land ennå består til tross for at Jesu selskap for lenge siden er bosatt der. Finnes det tegn til oppløsning, så er årsaken i hvert fall noe helt annet enn jesuittenes moral.

Hva denne moral angår er dr. Hallesbys og hans kollegers uttalelser uriktige. Alle mennesker som gir seg av med etikk, møter det pinlige spørsmål: Hvordan kan man unngå å røpe noe, som man har en hellig plikt eller en rimelig grunn til å holde hemmelig? En del teologer tillater mentalreservasjon. Under den tyske okkupasjonen syntes også norske teologer at man hadde lov å bruke hva biskop Berggrav kalte for «ord med dobbelt bunn». Blant de katolske teologer er det mange som forkaster denne utvei. Andre derimot, blant dem en del kjente jesuitter, gikk altfor langt i retning av mentalreservasjon. De ble misbilliget av kirken og av Jesu selskap som sådant. Imidlertid har ingen av dem noensinne gitt prinsipiell frihet til løgn. Deres uttalelser går ut på å foreslå en utvei av en konkret tvangssituasjon, hvor samvittigheten står ansikt til ansikt med to moralske plikter som synes å være uforenlige. Å beskyldte disse teologer for å gi full frihet til løgn og mened, det er en grov forvrengning.

Undres på hva herrene fra Menighetsfakultetet tenker, når de leser Luthers uttalelser om løgn. Som moralist og bibeltolker møtte han det nevnte problem mange ganger. Han løser det med den kategoriske erklæring at en løgn, når den er til gagn for våre medmennesker, eller til ære for Gud og hans ord, ikke er synd; tvert om, den er en god og røsverdig handling. (Se den rikholdige dokumentasjon hos Grisar, «Luther» II, s. 412 flg. og s. 460—65). Godtar vi Menighetsfakultetets logikk i denne sak, så kommer vi til denne slutning: «Lutheranere må ikke tåles i Norge.»

Dr. A. J. Lutz.

St. Fransiskus-Xaver-Søstrene feirer 50 års jubileum

Den 19. mars kan St. Fransiskus-Xaver-søstrene feire 50 års jubileet for kongregasjonens grunnleggelse. Selve jubileumsfestlighetene er imidlertid henlagt til søndag 15. april, og «St. Olav» vil derfor bringe en nærmere omtale om kongregasjonens fortjenstfulle virke i et senere nummer.

Åpent brev til kirkehistorikeren¹⁾

Ivar Welle

I den pågående diskusjon om opphevelse av § 2 i Rikets grunnlov, «jesuitter må ikke tåles», har De som luthersk kirkehistoriker funnet det passende både i kronikk og intervju form å gi en rekke uttalelser som avslører en taktisk anlagt kampanje mot nevnte opphevelse, idet De spekulerer i den alminnelige uvitenhet i spesifikt kirkehistoriske saker og spørsmål. Denne kampanje, fort etter lignende linjer av Menighetsfakultetets hofteolog, prof. dr. Hallesby o. a., samt av Deres forgjenger i faget, fru Martha Steinsvik, øker den sympati vi for vårt vedkommende alt fra før føler for våre forsvarsløse kolleger i Jesu Selskaps preste- og ordensstand. Men den øker samtidig også vår og andres forvirring om begrepet «kirkehistorie» qua vitenskap i dette land. At De i den grad uimotsagt kan opptre som kirkehistoriker i den offentlige debatt, rammer i alvorlig grad anseelsen til denne forskningsgren her hjemme, og vedkommer enhver som befatter seg med den.

Vi kan foreløpig la meget henstå. Men det er én uttalelse fra Deres side, gjengitt i sitats form i dagens nummer av «Vårt Land», som *Den katolske kirke* qua moralsk-juridisk person har krav på å få klarhet om. De uttaler ordrett:

«Man skal ikke regne noen for mordere som av iver for kirken måtte ha drept ekskommuniserte personer — sier den romerske kanoniske lov. Jesuittiske fedre går videre».

Vi anfører til belvsning av denne Deres uttalelse følgende saksforhold:

Deres uttalelse er fremsatt i forbindelse med meldingen om en eventuell opphevelse av Jesuitterparagrafen. Deres uttalelse tar sikte på å orientere menigmann og influere på den offentlige opinion. Det er derfor for enhver leser utenkelig at den lov som her siteres innenfor anførselstegn, kan menes å være noen annen enn den lov som i dag gjelder for Den romersk-katolske kirkes medlemmer. Vi tar det som gitt at De som kirkehistoriker, med så megen angivelig dokumentarisk viten i bakhånden, er å jour med at den eneste gjeldende kanoniske lovbok i Den katolske kirke er samlingen «*Codex Juris Canonici*» av 1917. Den inneholder som De sikkert vet 2414 canones med underparagrafer.

Vi stiller Dem herved dette ene spørsmål: *Hvor i nevnte lovbooks canones står den av Dem oppgitte tekst?*

Vi forlanger et utvetydig svar.

Oslo, 3. mars 1951.

f. OSLO APOSTOLISKE VIKARIAT
Ivar Hansteen Knudsen, dr. theol.

FRA VIKARIETET

Rituskongregasjonen har fastsatt at det i Guds mors litani skal tilføyes etter «Regina sine labe originali concepta» påkallelsen: «Regina in caelum assumpta, o. p. n. — Dronning, opptatt til himmelen, befoross».

Prestene bes om å tilføye denne invokasjonen og de troende anmodes om å føre den inn i sin bønnebok.

¹⁾ Opptatt i «Vårt Land» 6. mars. Sokneprest Welles svar avventes.

Vår katolske uvitenhet

Av Douglas Woodruff

Det hendte for ikke lenge siden at et filmbyrå avviste en film om Napoleon med den begrunnelse at storparten av de mennesker som går på kino aldri har hørt noe om Napoleon. Selv særlige begivenheter glemmer jo folk med tiden. Ofte hører en folk si: «Ikke spør meg om det; det er flere år siden jeg hadde noe med det å gjøre.» Og stort sett kan man vel si at tilegnelsen av kunnskaper ikke skjer med overvettes stor glede. Den neger-dørvakten som ikke ville kjøpe en bok, som ble tilbudt ham, med den begrunnelse at han allerede visste mer enn han ble betalt for å vite, talte på menneskehetens vegne! Å vandre mellom hyllene i et gammelt bibliotek gir et sterkt inntrykk av hvor lett og smertefritt kunnskap glemmes, når den ikke trenges i en polemikk eller kan tjene propagandamessige hensyn. Folk klager over uvitenheten hos ungdommen som det undervisningsmessig er ofret så meget på, fordi de glemmer uvitenhetens tiltrekning og motstanden mot den kunnskap som påtvinges en. Folk husker bare det de har interesse for eller hva gjentagelsen har hamret inn i dem. Især i militærlivet får den mannlige ungdom erfaring for hvor lett det er å lære alle mulige ting så lenge det er nødvendig å kunne en hel del — for så fullstendig å glemme alt sammen når demobiliseringen er gjennomført.

Alt dette har i høy grad sin gyldighet på katolikene i dagens situasjon. Det katolske problem er at katolikene er uvirksomme fordi de ikke er rustet, og de er ikke mentalt rustet, fordi de er uvitende. Den kunnskap de ikke har om Kirken i fortid og nåtid, men burde ha, må de tilegne seg; den ligger ikke i luften slik som kunnskapen om hvordan en motor ser ut innvendig eller som praktiske opplysninger som kan tjene til å gjøre tilværelsen behageligere. Og det er meget viktig at det skjer, fordi resten av verden har vennet seg til å tenke så feilaktig om Kirken at det er nødvendig at katolikene gjenoppretter balansen. I det engelske samfunn er man i særlig grad uvillig til å korrigere en oppfatning som er grodd fast. Man betegner Kirken helst som en sekt og snakker om *kirker* som om der finnes flere og som noe som er til for å tilfredsstille enhver smak. I det øyeblikk flertallsformen brukes, forestiller en seg at religion er et spørsmål om smak og følelse, og den katolske sannhet at det finnes et samfunn med autoritet og rettigheter av enestående art, blir tilsløret. Vår tids mennesker bruker alle mulige omskrivninger for å forsvare sine egne utlegninger og fortolkninger. De taler helst om «kristendom», fordi dette ord reduserer Kirkens grunnleggende karakter.

Og dog lever vi en tid da det nettopp er denne grunnleggende karakter det er om å gjøre å bringe folk den riktig forståelse av. I vårt århundre angrines Kirken av regjeringer som bygger sin autoritet på deres representative og institusjonelle karakter. Selv om det er uriktig, påstår de at de representerer folket og hevder at folket bare kan bli en virksom realitet om dets vilje og mening legemliggjøres

i en institusjon — staten. Sannheten er — for å sitere katekismen — at Kirken er «alle troendes samfunn», at den *også* representerer folket og er uttrykk for den sannhet at et samfunns vilje og mening trenger organer for handling og uttrykk, at Kirken ikke bare er eldre enn disse stater, verdigere og betydningsfullere med hensyn til målene, men også av større betydning for samfunnets timelige mål enn dens ofte «snyltende fiender». De er nemlig en slags «snvltere» visse regjeringer som faktisk bare kan funksjonere i kraft av den holdning folket inntar, en holdning man regner med som noe selvfølgelig, men som skvuldes en kultur og en sivilisasjon som er frukten av Kirkens lære gjennom århundrer. Et samfunn som faktisk trodde på den marxistiske oppfatning av mennesket, ville ikke kunne ha noe grunnlag å bygge på, ingen alminnelig moral; i et slikt samfunn ville menneskene ikke kunne ha tillit til hverandre. Det er ingen tilfeldighet at i samme grad som samfunnet skiller seg med sin kristne fortid, vender det hurtig og umiskjennelig tilbake til det naturstadium som er skildret av Thomas Hobbes hvor livet er ekkelt, brutalt og kort og truet av evig forræderi fra jungelens andre dyr. Men hvor vanskelig er det vel ikke for katolikker å gjøre bruk av det store historiske argument til fordel for Kirken. Når de ikke kjenner Kirkens historie, men ofte er innpodet anti-kirkelig historie! I alle land er katolikker av vår generasjon opptatt med å innhente det forsømte, med å skaffe seg de nødvendige kunnskaper, med å lære seg å se Kirken ut fra dens egne forutsetninger og vilkår og ikke i lys av nasjonale tradisjoner som har interesse av å *baktale* den, eller som nasjonalistiske ideologier som ønsker *tilintetgjøre* den.

Det er bare når en begynner å lese historien kritisk, når en stiller seg spørsmålene hvorfor dette er skrevet, når og av hvem og i hvilken hensikt, at det begynner å gå opp for en i hvor høy grad kildene er forgiftet. Det er beklagelig men sant at Englands historie f. eks. er en beretning om forsøk på mord. Ofret var Den katolske kirke og beretningen er usedvanlig avskyelig og smertefull som en beretning om modermord nødvendigvis må være. Men engelskmennene, som er et folk med samvittighet, søker stadig å bringe sin skyldfølelse til ro med en mangfoldighet av historiske versjoner. Men enten de som de fleste engelskmenn, er formet av den nasjonale, statlige propaganda og av den grunn ønsker at staten skal dominere Kirken eller er vokset opp i sekterisk eller non-konformistisk miljø, er de alle like dårlig rustet til å kunne dømme rettferdig om det som skjer i Mellom-Europa. Nonkonformistene har gjort religionen til en privatsak, til noe personlig som ikke er institusjonelt i det hele tatt, mens de andre har hugget alle broer av og gir uttrykk for sympati med staten når den lanserer sin definisjon av statsborgerskap og sin oppfatning av det som er rett og urett. Protestantiske og til og med katolske regenter søkte i forholdet mellom Kirke og Stat et grunnlag for sin egen makt, oftest slik at vektskålen slo ut til fordel

for Staten. I denne tradisjon ligger opprinnelsen til kirkeforfølgelsen i vår tid.

Katolikkene er nødt til å kjempe for å få godtatt en hel annen målestokk hos samtidens mennesker. Ofte vil disse erklære seg enig i at tidens onder ikke i første rekke har økonomiske og politiske årsaker, men at de må søkes på det åndelige plan. De er enig i at de er en gjenspeiling av falske og uverdige idéer om mennesket og dets natur. Men likevel gir de seg til å drøfte dagens begivenheter på en måte som tydelig tilkjenner at for dem er «Kirken» en stand som andre stender og at forfølgelsen av Kirken er en nøyaktig parallell til forfølgelsen av andre stender. De misbilliger det riktignok, men bare fordi de betrakter Kirkens menn som uskadelige og harmløse og som av den grunn bør lates i fred! Mange vil si at de trodde at dette særlig var tilfelle innen katolisismen fordi dens geistlighet har fått preg av profesjonister og spesialister, mens de protestantiske samfunn derimot oppmuntrer til dilettantisme ved å engasjere legpredikanter og tillate subjektive oppfatninger å bre seg temmelig fantasifullt. Men det var aldri meningen til dem som reformerte Kirken på kirkemøtet i Trident at et vel utdannet presteskap skulle suppleres med et *legfolk som betraktet seg som løst fra en intim og innsiktsfull befatning med Kirkens liv og skjebne som institusjon*. Når dette likevel ble resultatet, var det fordi det best tjente de verdslige herskeres interesser. De katolske regenter tilsatte biskopene, og prestene var underlagt biskopene; de sørget da selvsagt for at Kirkens affærer ble lagt i hender som de selv hadde lettest for å kontrollere; og hverken regentene eller de biskoper de hadde tilsett ønsket aktive og vel utdannede legfolk som kunne utvikle den katolske tanke og handlekraft på det usikre grenseområde der religionen tangerer politikk og økonomi. Dette førte til en svekkelse av Kirken i tiden fra det 17. til det 19. århundre, en svekkelse vi ennå lider under følgene av. Men vi kan si at meget er rettet opp i løpet av det siste århundre, og at vel utdannede og utrustede legfolk nå begynner å gjøre seg gjeldende; det er på høy tid.

Pave Pius XII støtter opp om dyrebeskyttelsen

Et opprop om barmhjertighet mot dyrene, undertegnet av ca. 200 dyrebeskyttelsesforeninger over hele verden, ble forelagt paven i en privat audiens den 10. november 1950 av Nina, Hertuginne av Hamilton, L. Lind-af-Hageby og Stella Mordan. Paven svarte på oppropet med følgende ord:

Dyreverdenen er, som alt som er skapt, en åpenbaring av Guds allmakt; hans visdom og godhet fortjener derfor at menneskene viser den ærbødighet og hensyn. Et hvert hensynsløst ønske om å drepe dyr, enhver unødvendig hardhet og forherdet grusomhet overfor dem skal fordømmes. En sådan oppførsel er for øvrig ødeleggende for sunn menneskefølelse og leder kun til at forråde den.

Når dette er sagt, vil man også medgi at Skaperen har gitt oss dyrene for at de skal tjene mennesket (se 1. Mosebok 1, 28), som ved sin fornuft er den hele dyreverden overlegen i sitt vesen.

Den katolske Kirke anser det som sin oppgave å påvirke individene og den offentlige mening til å sørge for at disse prinsipper blir anerkjent og oppnår sin lovlige beskyttelse i det daglige liv.

REDAKSJONEN: Vi kommer dennegang bare med et 12 siders nr. p.g.a. det nær forestående påske-nummer.

St. Olavslaget, Oslo, hadde 16. febr. sin årlige generalforsamling der følgende styre ble valgt: Dag Jensen, form., Isidor Bruce, varaform. (ny), Karl Rostad, kasserer, frk. Angela Endresen og frk. Solveig Siggerud, styremedlemmer. Varamenn til styret: Frk. Ingeborg Endresen og Per Hong slo (ny).

UTLANDET:

VATIKANET

Beatifikasjoner og — nye kardinaler?

Etter alt å dømme kommer beatifikasjonen av Pave Pius X å finne sted i mai. På vel underrettet hold i Vatikanet regner en også med at Den hellige far ved samme anledning vil holde et konsistorium og besette noen av de 19 ledige plasser i Det hellige kollegium.

Rituskongregasjonen har nylig vært samlet i meget høytidelige former under Pavens personlige ledelse. Ved denne anledning ble begge de undere som er tilskrevet Pave Pius X endelig anerkjent. Beatifikasjonssakene vedrørende den franske jesuittpater *Julien Manoir* og de to dominikanerbiskoper *José-Maria Diaz Sanjurjo* og *Garcis Sampedre* som ble myrdet i Tonkin i 1863, ble behandlet ved samme anledning.

Ny sekretær for Det hellige officium.

Pave Pius XII har utnevnt kardinal *Pizzardo* til sekretær for Det hellige officium etter kardinal *Marchetti-Selvaggiani* som nylig avgikk ved døden. Kardinalen kommer til å fortsette som prefekt for Seminarenes og Universitetenes kongregasjon.

Roms fastepredikanter hos Paven.

Tradisjonen tro møtte Roms fastepredikanter under ledelse av den nye generalvikar i Rom, kardinal *Micara*, umiddelbart før fastens begynnelse op i Vatikanet hvor de ble mottatt av Paven i Konsistorium-salen. I sin tale til de framtrøtte kom Paven især inn på de krav som stilles til den effektive sjelesorg, og på problemet om ungdommens religiøse oppdragelse. Paven understreket videre at det er en av geistlighetens viktigste oppgaver å søke å vekke prestekall.

Paven uttalte også noen minneord om den nylig avdøde kardinal *Marchetti Selvaggiani* som i 20 år hadde bekledd posten som generalvikar i Rom.

1.2 millioner mennesker besøkte Vatikanets muséer i Det hellige år.

I løpet av Det hellige år 1950 ble Vatikanets muséer besøkt av 1.2 millioner mennesker. Av disse var 850 000 tilreisende pilegrimer. I Det hellige år 1925 ble muséene besøkt av 400 000 og i Det hellige år 1933 av 425 000 mennesker.

AFRIKA

Den eukaristiske kongress på Gullkysten.

Mandag den 19. februar var over 50 000 katolikker samlet i provinsen Ashanti's hovedstad Kumasi for å feire den første eukaristiske kongress på Gullkysten. Den ble åpnet av den apostoliske delegat i Britisk Øst- og Vest-Afrika, erkebiskop *Mathew*, som også var Pavens legat til kongressen. En rekke prelater fra alle deler av Afrika deltar i kongressen som også ser som deltagere høye prelater fra Europa og den vestlige halvkule.

BELGIA

Kardinal van Roey tildelt høy utmerkelse.

Den belgiske regjering har tildelt kardinal *van Roey* i

Brüssel fortjenstmedaljen i gull som anerkjennelse for hans karitative innsats i etterkrigsårene.

CHINA

1000 konversjoner i Peking i Det hellige år.

Tras i alle forfølgelser og vanskeligheter kunne Kirken i Peking notere 1000 konversjoner i løpet av Det hellige år. 700 av disse tilskrives virkningen av proklamasjonen av dogmet om Marias opptagelse til himmelen.

I «St. Olav» nr. 5—6 nevnte vi at en kinesisk prest *Wang Liang Tao* hadde stilt seg i spissen for såkalte «folke-prester» som de kinesiske kommunister vil bruke til å sprengne den kinesiske Kirke ut av det universelle fellesskap.

Denne melding viste seg ikke å holde stikk. De siste nyheter fra China sier at *Wang Liang Tao* intet har med denne «bevegelse» å gjøre. Pastor *Wang Liang Tao* røker sin stilling som prest for en menighet på 800 troende i Kwangyuan, som ligger ved grensen til Shensi-provinsen. Hans navn er uten hans vitende satt i forbindelse med denne «bevegelse» og misbrukt i kampen mot Kirken.

CANADA

Femlingene vil i kloster.

De berømte kanadiske femlinger som nå er 17 år, har overfor erkebiskopen av New York, kardinal *Spellman*, uttalt ønske om å gå i kloster. Det heter i en melding at kardinalen med et smil svarte dem at han syntes de skulle vente litt med å bestemme seg. Om et år får femlingene en millionformue utbetalt, og det kunne jo tenkes at de først ville se seg litt om i verden. Femlingene fastholdt imidlertid overfor kardinalen at de ønsker å gå i kloster.

DE FORENTE STATER

Et energisk apostolat fører til store resultater.

Civilt Cattolica som utgis av jesuittene i Rom og som på grunn av sin høye kvalitet studeres med interesse verden over, bringer i et av sine siste nummer en meget opplysende artikkel av *G. A. Hardon, S.J.*, om økingen av tallet på konversjoner i De forente stater de siste år.

Mens tallet på den katolske befolkning i De forente stater i årene fra 1930 til 1949 bare øket med 7 millioner, øket tallet på voksne konvertitter fra 38 232 i 1930 til om lag 120 000 i 1949 eller med 41 prosent. Nesten alle var tidligere protestanter. Hva er årsaken til denne vekst, spør pater Hardon, og svarer med å vise til bl. a. Paulist-patrenes arbeid med det populære «Question box» som det av en eneste utgave ble solgt over 2 millioner eksemplarer av *Narberth-bevegelsen* som også oppfordrer folk til å framsette sine innvendinger mot Kirken for å kunne imøtegå dem, og som ble startet i 1929 i Pennsylvania, har også utrettet meget. Dens arbeid er ført videre og på en bredere basis av *National Council of Catholic Men*. Den katolske timen som hver søndag sendes av 22 kringkastingstasjoner og når 15 millioner lyttere, er selvsagt heller ikke uten virkning.

Propaganda er selvsagt ikke nok. Derfor er det lagt stadig større vekt på den religiøse undervisning hvor nye metoder er tatt i bruk. Det har ført til at tilbakefallet er redusert til et minimum.

Tallet på katolikker blant indianere og negre stiger.

Ifølge en årsberetning som er sendt ut av den katolske indianer- og neger-misjon, er tallet på katolikkene blant indianerne og negrene steget betraktelig i løpet av siste år. Tallet på negre som ble vunnet for Kirken i dette tidsrom, nådde opp i om lag 20 000. Dermed er tallet på katolske negre i De forente stater kommet opp i 400 000.

Catholic Youth Organisation feirer 20-års jubileum.

Den katolske ungdomsorganisasjon i De Forente Stater kunne nylig feire 20 års-dagen for sin opprettelse. I årene som er gått har denne organisasjon utført et glimrende sosialt og pedagogisk arbeide. Den står bl. a. for opprettelsen av 50 feriehem, en anstalt for vanskelige barn, et medisinsk institutt, et sosialinstitutt, et bibliotek, verksteder for unge gutter, en skole for sosialvitenskap og en egen kringkastingstasjon. Organisasjonen har også holdt en rekke kurser for utdanning av ungdomsarbeidere.

EGYPT

Kamp om skolen forestående?

Den egyptiske regjering har nå truet med å trekke lærer-

krefter tilbake fra skoler som ikke gir etter for visse krav regjeringen har fremsatt. Konflikten er blitt akutt etter at regjeringen har forlangt at kristne skoler også skal gi undervisning i muhamedanisme.

Den holdning den egyptiske undervisningsminister har inn tatt strider avgjørende mot de forsikringer den egyptiske utenriksminister har avgitt overfor Vatikanet. De frie kristne skoler har fattet vedtak om heller å stenge skolene enn å gi undervisning i et fag som står i så sterk motsetning til den kristne tro.

Det er i denne forbindelse av interesse å merke seg at de høyere kristne skoler i Egypt aldri har hatt så mange elever som i dag.

Katolsk gudstjeneste i egyptisk kringkasting.

Den egyptiske regjering har for første gang gitt tillatelse til at den egyptiske kringkasting sender ut en katolsk messe.

Når vil vi oppleve at en katolsk messe blir sendt ut av Norsk Riksringkasting?

FRANKRIKE

Hjelp til nye prester.

Det er utgått et opprop til katolikkene i bispedømmet Avignon om å være behjelpelig med å skaffe innbo til de nye prestene som ofte er så helt uten midler at de ikke selv kan skaffe seg det nødvendige utstyr til sine boliger.

GRØNLAND

Katolsk menighet dannet på Grønland.

De om lag 11 500 mennesker som bor på Grønland, er nesten alle lutheraner. Etter at amerikanerne i henhold til avtalen mellom De forente stater og Danmark av 9. april 1941 har besatt alle havner på Grønland, finnes det nå også en liten katolsk menighet på denne verdens største øy.

HOLLAND

Presidentene for det katolske legfolks internasjonale organisasjoner til konferanse i Utrecht.

Fra den 16.—18. februar ble det i Utrecht i Holland holdt en konferanse av presidentene for det katolske legfolks 28 internasjonale organisasjoner. En slik konferanse holdes hvert år, hvor man møtes for å drøfte programmer og arbeidsoppgaver. Den Hellige Stol hadde sendt en representant til konferansen som ble ledet av presidenten for *Union mondiale des organisations féminines Catholiques*, madame *Steenbergh-Engelring*.

IRLAND

Erkebiskop bilegger jernbanestreik.

Erkebiskopen av Dublin, mgr. *McQuaid* har ved megling bilagt en jernbanestreik i Irland som hadde pågått i 7 uker. Jernbaneselskapet godtok erkebiskopens forslag, og de streikende har gjenopptatt arbeidet.

ITALIA

Erkebiskopen av Milano retter kraftig bredside mot den italienske regjering.

Erkebiskopen av Milano, kardinal *Schuster*, har i sitt hyrdebrev for fasten rettet en kraftig bredside mot regjeringen *de Gasperi* som har vakt stor oppsikt over hele Italia.

Kardinalen tar i sitt hyrdebrev åpent standpunkt til de sosiale forhold og erklærer at bitre og skuffede arbeidermasser nå endelig ventet at regjeringen griper til effektive forholdsregler til bekjempelse av arbeidsledigheten. Det er til liten hjelp, framholder kardinalen videre, at våpenproduksjonen settes i gang, når 2 millioner arbeidsledige støver omkring for å finne arbeid. De vil, om intet effektivt gjøres for å komme dem til hjelp, uvegerlig slutte seg til en 5. kolonne. De elendige sosiale tilstander fører også til bitterhet mot Kirken, da det ligger nær å betrakte Det kristelig-sosiale parti som en politisk eksponent for det katolske hierarki.

Tallet på elever i de katolske skoler.

De folkeskoler som ledes av katolske ordener og kongregasjoner i Italia, besøkes av 610 000 elever. Middelskolene og de høyere skoler besøkes av 750 000 elever.

JAPAN

Dominikanerne har åpnet et nytt forlagshus.

Dominikanerne i Kioto i Japan har åpnet et nytt forlagshus. Det nye forlag har allerede rukket å utgi to bøker.

JUGOSLAVIA

14 års fengsel for salmesang.

Dirigenten for kirkekorset i Zagreb som er hovedstaden i Kroatia, *P. Jusitsj*, som er en kjent komponist, er dømt til 14 års fengsel med den begrunnelse at han har latt sitt kor synge salmer «som kritiserte Tito's styre».

POLEN

De gjenværende katolske sykehus skal likvideres.

Den polske regjering er for tiden i ferd med å treffe foranstaltninger for å likvidere de sykehus som ennå ledes av katolske ordenssøstre. I den kommunistiske presse er aksjonen allerede innledet for så vidt som søstrene beskyldes for å la de pasienter som anbetros dem, forkomme. Hovedorganet til Polens kommunistiske parti, «Trybuna Ludu», erklærer at det nå må bli satt en stopper for ordenssøstrenes «kriminelle virksomhet» ved at staten overtar sykehusne.

Kommuniststyret «ordner» selv den kirkelige forvaltning i de tidligere tyske områder.

I de tyske områder vest for Oder—Neisse-linjen som av kommunistene i Polen betraktes som den nye grense mellom Tyskland og Polen, har kommuniststyret i Polen nå besluttet og oppheve den kirkeforvaltning som hittil har vært i kraft. I lengre tid har det vært et mål for de røde herrer i Varsjawa å få Vatikanet til å gjennomføre en ny-ordning, noe Vatikanet har motsatt seg, da det ikke betrakter den overenskomst om denne grense som er inngått mellom de kommunistiske usurpatorer i Øst-Tyskland og kommunistene i Varsjawa som en endelig fredsslutning, og ikke ønsker å gi annekshjonen av disse tidligere tyske områder Kirkens sanksjon.

Noen polakker hvis navn ikke finnes på listen over fratrukkne prester, er innsatt som «forvaltere».

Erkebiskop Wysjinsky nedlegger protest mot ny-ordningen av den kirkelige forvaltning i de annekterte tyske områder.

Den polske kirkes primas, erkebiskop *Wysjinsky*, har i anledning av det polske kommuniststyres overgrep mot den kirkelige forvaltning i de annekterte tyske områder, oppsøkt den polske «president» *Bierut* og nedlagt protest. På vel underrettet katolsk hold i Polen er man av den oppfatning at det polske episkopat ønsker å utskyte den endelige kamp mot kommuniststyret lengst mulig, og at det kan regnes med en «provisorisk våpenstillstand».

Lite å takke for.

Ifølge en melding fra Varsjawa skal polske arbeidere ha rettet en takk til den kommunistiske regjering for at den har forkortet ferietiden og nedsatt den til 10 dager.

Ved det samme dekret ble en rekke kirkelige festdager som var fridager, også gjort til alminnelige arbeidsdager . . .

SPANIA

Den katolske aksjon i Spania teller 500 000 medlemmer.

Ifølge en statistikk som ble offentliggjort nylig, teller Den katolske aksjon i Spania for tiden over 500 000 medlemmer.

Den katolske presse i Spania.

Siden den 15. oktober ifjor har 34 spanske aviser fulgt de retningslinjer for katolsk journalistikk som ble trukket opp på en biskopkonferanse, og unnlatt å stille spalteplass til disposisjon for gudløse og umoralske skrifter, teaterstykker og filmer. Det er første gang siden 1936 at en gruppe betydelige aviser underkaster seg hierarkiets forordninger. Med dette vet hierarkiet at det iallfall kan regne med 34 dags-avisers støtte.

Fundamentene til en av verdens største katedraler ferdig utbygget.

Fundamentene til *Basilica de Santa Maria Reina de los pueblos Hispánicos* som er under oppførelse i Spania og som vil bli en av verdens største katedraler, er nå ferdig utbygd. Basilikaen — som hva navnet antyder vil bli innvidd til «Dronningen til alle spanske folk» — skal symbolisere broskapsbåndet mellom alle spanske folk. Det er meningen at katedralen skal være ferdigbygd den 8. desember 1954, på hundreårsdagen for proklamasjonen av dogmet om Jomfru Marias uplettede unnfangelse.

STORBRIITANNIA

Det katolske lærersamband teller 7163 medlemmer.

Ved utgangen av Det hellige år hadde Det katolske lærersamband i Storbritannia 7163 medlemmer, framgår det av en statistikk som nettopp er offentliggjort.

SVERIGE

Ny religionslovgivning i Sverige.

Det svenske justisdepartement har nå fremlagt et omfattende lovforslag som tar sikte på grunnleggende forandringer i den nåværende religionslovgivning. Som tidligere omtalt i «St. Olav», nyter de religiøse minoriteter i Sverige ikke full religionsfrihet. Den nå gjeldende lov som ble vedtatt i 1873, forbyr bl. a. katolikker å bekle ministerposter. Katolikkenes må også betale kirkeskatt til Den svenske statskirke, og friheten for religiøse ordener til å virke i Sverige er sterkt begrenset.

Det nye lovforslag vil, om det blir vedtatt av den svenske riksdag, gi også andre religionssamfunn enn Den svenske statskirke rett til å føre kirkebøker; visler foretatt av slike samfunns geistlighet og pastorer vil få statlig gyldighet. Lovforslaget forutsetter også at forbudet mot å opprette klostre vil bli opphevet. Også katolikker vil få rett til å bekle offentlige embeter.

TSJEKKOSLOVAKIA

Biskop Gojdic dømt til døden ved hemmelig rettergang.

Den slovakiske biskop *Gojdic* som for kort tid siden ble «dømt» til livsvarig fengsel, skal etter hva de siste meldingene fra Praha sier, være dømt til døden ved en hemmelig rettergang. På vel underrettet hold gir man uttrykk for den oppfatning at biskopen allerede er henrettet. Ingen har nemlig sett biskopen etter at han ble dømt til livsvarig fengsel.

TYSKLAND

Den pavelige nuntius tildelt titelen erkebiskop.

Pave Pius XII har tildelt lederen av det apostoliske nuntiat i Tyskland, biskop dr. *Alois Muench*, den personlige tittel erkebiskop. Det er vanlig at pavelige nuntier fører titelen erkebiskop.

Ingen Bibel uten Jomfru Maria, sier luthersk prest.

«Det finnes ingen Bibel uten Jomfru Maria», framholder den kjente tyske, lutherske prest *Hans Asmussen* i en bok han nettopp har utgitt i Stuttgart med tittelen «Maria, Guds mor».

Boken er en trosbekjennelse til Den hellige jomfru som en i forbindelse med det nylig vedtatte dogme om Marias opptagelse i himmelen mener er utkommet i det rette øyeblikk.

Institutt for askese og mystikk knyttet til dominikanernes universitet i Rom.

Et institutt for askese og mystikk er blitt knyttet til det pavelige, dominikaner-universitet «Angelicum» i Rom. Som leder for instituttet er tilforordnet pater *Paul Philippe*, O. P.

En av rikskansler Adenauers sønner vigslert til prest av kardinal Frings.

Paul Adenauer, en av rikskansler Adenauers tre sønner, ble nylig vigslert til prest av kardinal *Frings* i Kölner-domen.

UNGARN

Kardinal Mindszenty leser igjen messen.

Den 8. februar var det to år siden Kirkens primas i Ungarn, kardinal *Mindszenty*, ble dømt til livsvarig fengsel etter en prosess som var en blodig hån mot all sivilisert rettspleie.

I en melding fra den østerrikske ukeavis «Volksbote»s korrespondent i Budapest heter det at kardinalen nå er kommet så pass til krefter etter den behandling han har vært utsatt for, at han igjen kan lese messen daglig.

ØSTERRIKE

Ledere av de kristelig-sosiale syndikaters internasjonale organisasjon samlet til drøftelser i Innsbruck.

Tyske, østerrikske, franske, belgiske, hollandske og sveitsiske ledere av *Fédération internationale des syndicats chrétiens-sociaux* var fra den 24.—27. januar samlet i Innsbruck til drøftelse av de resolusjoner som ble vedtatt av representanter for 19 nasjoner på organisasjonens verdenskongress i Rom i Det hellige år og for å forberede neste verdenskongress som vil finne sted i Paris i november. Konferansen ble ledet av *M. Scherrer* fra St. Gaullen i Sveits.

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRA

Ullevålsv. 1 - Oslo

Tlf. 33 23 34 - 33 22 46

Privat 41 64 78 - 69 43 72

NORENBERG & CO. A.S

— Margarinfabrikk —

OSLO

Leverandør av den bekjente

«NOCO» margarin

Spesialforretning i
RUSTFRITT STAL
for sykehusene

KNUT JUUL CHRISTIANSEN

Stortingsplass 7 II

Tlf. 33 36 24 - Oslo

Tlgr.adr.: RUSTFRIKNUT

Beste
og hurtigste
slipemiddel
for lager og
ventiler

Vor Frue Hospitals basar

til inntekt for *Nerveavdelingsens utvidelse*

er åpen t.o.m. søndag 18. mars 1951

på hverdagene fra kl. 10 til kl. 21, søndag fra kl. 13

Tombola!

Kjøp lodder!

Tombola!

HJELP TIL NERVELIDENDE

FREDRIKSTAD

Engeset & Larsen
MANUFAKTUR EN GROS - EN DETALJ
FREDRIKSTAD

G. HALVORSEN

Fredrikstad

Pølsemakeri & Kjøttforretning

Tlf.: Forretningen 1781, 2455

Kontoret 1781

HELENE ANDRESEN

Kjøtt- og pølsevarer

Fredrikstad

Tlf. 2031

OSLO

TAPETHUSET

Tordenskjoldsgt. 6 b, Oslo

Tlf. 41 07 76

Tapeter — Linoleum

HANS KARLSEN
MALERFORRETNING

Utfører all slags malerarbeid

Tordenskjoldsgt. 6 B

Tlf. 41 07 76 - Oslo

Benytt vår populære ordning
med et
GAVEABONNEMENT

KJØP HOS VARE ANNONSØRER!

Johan Olsen & Sønner

Murmester og Entreprenørforretning

Kongensgt. 17 - Oslo

Etabl. 1896

Tlf. 42 50 85 - 42 52 23

«K L A R»

Fåes i banker over hele landet